

GLITRE ENERGI PRODUKSJON AS
Grønland 67, 3045 DRAMMEN

Vår dato: 17.08.2023

Vår ref.: 202308413-5 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglement for dam Gravfoss, Modum kommune

I medhold av vannressursloven § 8 gir NVE tillatelse til at Glitre Energi Produksjon AS kan avvike fra kravet i manøvreringsreglementet og senke vannstanden i dam Gravfoss med inntil 3,0 meter under LRV i perioder i tidsrommet 21.08.2023 til 29.02.2024.

Søknaden

Den 10.05.2023 mottok NVE en søknad fra Glitre Energi Produksjon AS hvor de søker om tillatelse til å senke dam Gravfoss ned til 3,0 m under LRV (ned til 47,45) i perioder i tidsrommet 21.08.2023 til 31.12.2023. Det opplyses om at det er kun er aktuelt å senke vannstanden i kortere perioder.

På grunn av ekstremværet «Hans» vil tiltaket bli forsinket og søker vært i dialog med NVE om mulighet for en forlengelse av perioden for fraviket.

Tillatelse til å regulere dam Gravfoss ble gitt ved kgl.res. av 03.12.1993 («Tillatelse for Drammen Energiverk til å bygge et nytt Gravfoss kraftverk i Drammensvassdraget»). Konesjonsvilkår nr. 12 sier at inntaksmagasinet kan reguleres mellom kote 52,25 (HRV) og kote 50,45 (LRV). Normalvannstanden er fastsatt til kote 51,1.

Bakgrunnen for tiltakene som er omtalt i søknaden er å sikre Gravfoss I, som har vært ute av drift i flere år. Kraftverket forfaller: Betongen er av dårlig kvalitet og det er store og tiltagende lekkasjer. Planlagte tiltak utføres for å sikre anlegget og omfatter tiltak for å stenge tunnelen med to luker som etableres på samme sted som eksisterende inntaksluker. Lukene vil senere kunne fungere som revisjonsstengsel for rehabilitert kraftverk.

Begrenset høring

På grunn av sakens begrensede omfang har den ikke vært kunngjort lokalt. NVE har hatt saken på en begrenset høring til kommunen, Statsforvalteren og fylkeskommunen, og mener den er tilstrekkelig belyst gjennom dette.

Det har kommet to uttalelser:

Statsforvalteren Oslo og Viken påpeker i sin høringsuttalelse av 27.06.2023 at det er registrert elvemusling i området. Funndato er eldre, og det er usikkerhet knyttet til kunnskapsgrunnlaget. Det vises til rødlistestatusen til arten (sårbar), og at den er en ansvarsart for Norge. Statsforvalteren etterlyser hvilke områder som blir berørt av nedtappingen. De vurderer at effekten av tiltaket ikke er tilstrekkelig belyst, jf. naturmangfoldloven § 8. Statsforvalteren mener det må foreligge mer kunnskap om virkningen og evt. hvilke avbøtende tiltak som må iverksettes av hensyn til elvemuslingen.

Av hensyn til fiskearter som gyter på høsten, mener de at vannstandssenkningen bør skje utenfor gytetiden i oktober. Videre at det gjennomføres kontroll av tørrlagte områder for evt. å flytte strandet fisk til sikkert vannvolum, jf. kommunens rammetillatelse.

Videre mener de at NVE bør sette krav om en nedtappingshastighet på 0,1 meter pr time for å hensynta fisk og elvemusling.

Viken fylkeskommune ber i sin høringsuttalelse av 27.06.2023 om at senkingen av vannstanden skjer langsomt for å ivareta hensynet til fisk, elvemusling og andre vannlevende organismer. Og at det gjøres inspeksjon langs strendene i periodene for nedtapping for å flytte evt. strandede vannorganismer.

De viser til de syv lokalitetene med bergkunst som ligger i og inntil vannet på stedet. De ser det som en god anledning til å kunne sjekke tilstand og foreta evt. skjøtselarbeid når bergkunstheltene er tørrlagte. De ber om å bli holdt orientert om tidspunkter for senkning i god tid, slik at de kan planlegge skjøtselen når vannstanden er lav.

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til fravik fra manøvreringsreglement etter vannressursloven § 8 tredje ledd når formålet er nødvendig reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. Det omsøkte tiltaket faller etter vårt syn inn under dette formålet.

NVE merker seg at høringspartene ikke har innvendinger mot tiltaket. Vi merker oss Statsforvalterens kommentar om hensynet til fisk, gytetid og elvemusling. Både Statsforvalteren og fylkeskommunen mener at senkingen bør skje langsomt. Registreringen av elvemusling i [Artskart](#) er av eldre dato og det er knyttet stor usikkerhet til kartfestingen. Videre opplyser søker om at magasinet har bratte kanter, slik at lite areal blir eksponert ved senking av vannstanden. Flyfoto viser at det er enkelte strykpartier i øvre del av magasinet. Her kan det potensielt skje gyting av ørret eller annen høstgytende fisk, gitt at det er gunstig substrat til stede.

NVE er enig i at kunnskapsgrunnlaget knyttet til tiltakets påvirkning på eventuell elvemusling i magasinet er noe mangelfullt. Det er etter NVEs vurdering en eventuell påvirkning på elvemuslingsbestanden som er den tyngste interessen her. NVE vurderer at å begrense hvor raskt magasinet kan tappes ned kan være et viktig avbøtende tiltak –

både for elvemusling, men også for å hindre stranding av fisk. NVE lener seg her på Bakken, Forseth og Harby (2016¹) som mener at en senkingshastighet på fem til 13 cm pr time gir moderat konsekvens for livet i vann. Spesielt ved første nedtapping vurderer NVE at faren for stranding av elvemusling er størst.

Naturmangfoldloven § 7 slår fast at prinsippene i loven §§ 8 til 12 skal legges til grunn ved utøving av offentlig myndighet. Kunnskapsgrunnlaget knyttet elvemusling er noe mangelfullt. NVE legger derfor «føre-var-prinsippet» i § 9 til grunn og vil vurdere vilkår som vi ville gitt dersom elvemuslingen var til stede i hele magasinet. Paragrafene 10 til 12 vurderes ikke som relevant i denne saken. Her foreligger det også viktige samfunnsinteresser i at det blir gjennomført sikringstiltak av det gamle kraftverket, jf. også loven § 14. NVE vurderer at samfunnsinteressen med å få gjennomført tiltaket er større enn eventuelle negative påvirkningen den reduserte vannstanden vil ha for én sesong med gyting av fisk i magasinet.

NVE vurderer at det kan settes vilkår som vil ivareta de allmenne interessene som er påpekt i høringen, selv med en noe forlenget periode for fraviket.

Gitt vilkårene tillatelsen gis på, er det NVEs vurdering at den omsøkte senkingen av dam Gravfoss ikke vil føre til noen nevneverdige ulemper for kjente allmenne interesser. I medhold av vannressursloven § 8 gir NVE tillatelse til at Glitre Energi Produksjon AS kan avvike fra kravet i manøvreringsreglementet og senke vannstanden i dam Gravfoss med inntil 3,0 meter under LRV i perioder i tidsrommet 21.08.2023 til 29.02.2024.

Vi ber Glitre Energi Produksjon AS om å holde kulturminnemyndigheten orientert om planene for nedtapping, slik at de kan planlegge for sine undersøkelser/skjøtsel av bergkunsten mens vannstanden er lav.

NVE minner Glitre Energi Produksjon AS om at de må sjekke ut om det trengs tillatelse fra Statsforvalteren i Oslo og Viken for evt. å flytte strandet elvemusling ut på dypere vann i en krisesituasjon, jf. [Forskrift om fangst av elvemusling](#).

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- NVEs miljøtilsyn, Region sør, skal informeres rett i forkant av at tiltaket iverksettes.
- For å unngå unødvendig stranding av fisk og elvemusling, skal alle vannstandsendringer skje gradvis. Senking av vannstanden skal skje med maks 13 cm/time.
- Ved nedsenking skal influensområdet inspiseres for å samle opp ev. fisk som havner i avstengte kulper.

¹ Bakken, T. H., Forseth, T. & Harby, A. (red.). 2016. [Miljøvirkninger av effektkjøring: Kunnskapsstatus og råd til forvaltning og industri](#). - NINA Temahefte 62. 205 s.

- Ved første nedtapping skal det være en biolog med god kompetanse på elvemusling til stede i kritiske perioder. Viser det seg at elvemusling blir tørrlagt, skal muslingene trygt plasseres på gode leveområder dypere i dam Gravfoss. «[Veileder for flytting av ferskvannsmuslinger i Norge med hovedvekt på elvemusling](#)» kapittel 4.4 skal følges i en slik situasjon.
- Det skal føres protokoll over vannstanden i magasinet i det tidsrommet vannstanden fraviker manøvreringsreglementet. Dette skal kunne fremlegges for NVE på forespørsel.
- Perioden med avvik fra manøvreringsreglementet må gjøres så kort som mulig. Oppfylging i tråd med manøvreringsreglementet skal skje så raskt som mulig etter at arbeidene er avsluttet.
- Nedtappingen skal kunngjøres én gang lokalt og i tillegg publiseres på relevante nettsider (for eksempel selskapets hjemmeside og på sosiale medier). Om mulig, skal dette skje i god tid før tiltaket gjennomføres. Det bes videre om at kommunen kontaktes for å legge ut informasjon om tiltaket på kommunens nettsider.
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.
- NVE forutsetter at Glitre Energi Produksjon AS har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Dette er et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningsloven sine bestemmelser. Se siste side for informasjon om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

GLITRE ENERGI PRODUKSJON AS

Kopimottakerliste:

Modum kommune

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.